

Motion till riksdagen 2020/21:3831

av **Helena Vilhelmsson och Hannes Hervieu (båda C)**

med anledning av prop. 2020/21:72 Sveriges tillträde till Europarådets konvention om it-relaterad brottslighet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning med uppdraget att utreda frågan om integritet, brottsbekämpning och informationshantering och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anpassa reglerna om beslag och husrannsakan till modern teknik och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Centerpartiet välkomnar denna proposition som innebär att Sverige nu äntligen kommer att tillträda den s.k. Budapestkonventionen. Sverige undertecknade Budapestkonventionen redan år 2001. Av de 68 stater som undertecknat konventionen har redan 65 stater tillträtt densamma. Sverige är därmed tredje sist av de undertecknande länderna att tillträda konventionen. En bronsplacering i bottenskiktet som kommer sig av att det tagit Sverige tjugo år mellan undertecknandet och tillträddandet av konventionen. Det är beklämmande, eller rent utsagt oacceptabelt, då Budapestkonventionen har stor betydelse för att motverka gränsöverskridande brottslighet via internet. Exempelvis har de organisationer som arbetar för att förhindra sexuell exploatering av barn och barnpornografi länge beskrivit ratificeringen av Budapestkonventionen som den mest angelägna nationella politiska åtgärden för att motverka barnpornografi.

Möjligheten att utfärda förelägganden för att bevara uppgifter som innehas i elektronisk form och som är av betydelse i en brottsutredning, har också länge efterfrågats av de brottsbekämpande myndigheterna. Ekobrottsmyndigheten framför i sitt remissvar en önskan om ett tidigare ikraftträdande av den nya bestämmelsen. Behovet och efterfrågan av de förslag som förs fram i propositionen är alltså efterlängtad och rent av skriande.

Att demokratins kvarnar mal långsamt är på många sätt en förutsättning för genomtänkta och rättssäkra beslut. Att lagstiftningsarbetet tar tid är dock inte detsamma som att välgjorda utredningar blir liggande i årtal utan att regeringen kommer till skott. Allvarliga problem kan inte tillåtas att fortgå och växa, människor drabbas och brott förövas, i väntan på att regeringen ska agera.

Centerpartiet instämmer i huvudsak i det som förs fram i propositionen. Integritetsaspekten berörs av flera av remissinstanserna i fråga om möjligheten att säkra lagrade uppgifter i elektronisk form. Centerpartiet anser inte att det är rimligt att någon fredat ska få ägna sig åt allvarlig brottslighet i integritetens namn. Vi instämmer också i uppfattningen att även om ett föreläggande om att bevara uppgifter kan anses integritetsingripande så kan detta ofta vara ett mindre integritetsingripande alternativ än andra brottsbekämpande åtgärder, exempelvis beslag eller användande av hemliga tvångsmedel. Förslaget innebär också att bevarandet bara får avse en viss preciserad uppgift, inte generella förelägganden, samt bara avse uppgifter som redan finns lagrade. Föreläggandet får också bara avse bevarande av uppgiften under viss tid och omfattar inte heller frågan om utlämning av uppgiften. Möjligheten att bevara uppgifter som kan vara av betydelse i brottsutredningar är, mot denna bakgrund, proportionerlig med hänsyn till behovet. Givetvis ska även en proportionalitetsavvägning göras i varje enskilt fall där åtgärden kommer på fråga. Likväl anser Centerpartiet, i enlighet med vad som framförts i tidigare motioner, att en utredning bör tillsättas med uppdraget att se över integritetsskyddet i svensk rätt. Detta då gränsdragningsproblematiken mellan å ena sidan integritet och å andra sidan samhällets intresse och skyldighet att på ett effektivt sätt bekämpa hot och allvarlig brottslighet återkommer allt oftare. Den tekniska utvecklingen medför också att det finns behov av en mer genomgripande diskussion om integritet, öppenhet, informationsinsamling och utbyte av information.

Centerpartiet ser också ett betydande problem i att det i svensk rätt ännu inte är klarlagt vad som gäller beträffande husrannsakan på distans. De brottsbeivrande myndigheterna har möjlighet att göra husrannsakan i fysiska utrymmen. Att gå igenom en hårddisk på en beslagtagna dator är möjligt. Däremot tillåter inte lagstiftningen husrannsakan och beslag i det s.k. molnet eller i ett användarkonto. Även om det nu blir möjligt att säkra uppgifter i elektronisk form kommer förutsättningarna att ta del av uppgifterna omgärdas av viss oklarhet eller i vart fall vara praktiskt otympligt.

Utredningen Beslag och husrannsakan – ett regelverk för dagens behov (SOU 2017:100) fick i uppdrag att se över reglerna om beslag och husrannsakan för att de bättre ska kunna tillämpas i ett digitalt tidevarv. Utredningen har remitterats och i januari 2018 redovisades remissvaren. Någon proposition har dock inte lagts fram. De brottsbeivrande myndigheterna behöver skyndsamt kunna göra husrannsakan och beslag i molnet och i användarkonton. Detta är nödvändigt för att förslaget att bevara uppgifter i elektronisk form ska kunna få verklig betydelse.

Tyvärr går det heller inte att bortse ifrån att även om Sverige nu äntligen ratificerar Europarådets konvention om it-relaterad brottslighet (Budapestkonventionen) så omfattar samarbetet bara de stater som anslutit sig till konventionen. Behovet av internationellt samarbete för att motverka den här typen av brottslighet begränsar sig givetvis inte till de länder som tillträtt konventionen. Så länge det finns länder som inte omfattas eller deltar i ett brottsbeivrande samarbete så kan kriminella element fortsätta att härja. Information är snabb, flyktig och global. Det internationella arbetet för att bekämpa brott måste därför oförtrutet fortsätta. Samtidigt som ett sexuellt övergrepp på ett barn kan spridas sekundsnabbt över jorden, tar det Sverige tjugo år att tillträda en

européisk konvention för att motverka sådan spridning. Ambitionsnivån och engagemanget måste vara högre än så.

Helena Vilhelmsson (C)

Hannes Hervieu (C)